

Sygn. akt III KK 125/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Wiesław Błus

SSA del. do SN Krzysztof Eichstaedt (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Lucjana Nowakowskiego,
w sprawie L. Z.

skazanego z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 października 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora okręgowego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 7 stycznia 2014 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 18 września 2013 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok w części dotyczącej utrzymania w
mocy orzeczenia o srodku karnym nakazu opuszczenia lokalu
mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną i sprawę
w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w O. do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 września 2013r. wydanym w sprawie ... 284/13, Sąd

Rejonowy w B. uznał L. Z. za winnego tego, że w okresie od września 2012r. do 30 marca 2013r., w M., pow. B., woj. W., znęcał się psychicznie i fizycznie nad matką L. Z. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wywoływał awantury domowe, w trakcie których groził jej pobiciem i pozbawieniem życia, wyganiał z domu, popychał, szarpał za włosy, bił pięścią po twarzy i po całym ciele, pluł na podłogę, trzaskał drzwiami, deptał jej odzież, niszczył elementy wyposażenia mieszkania oraz wyzywał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, a w dniu 30 marca 2013r. uderzył ją pięściami w głowę i bił pięściami po całym ciele oraz kopał nogami po całym ciele, czym spowodował obrażenia ciała w postaci rozległych podbiegnięć krwawych czoła, okolicy oczodołów i obu policzków, małżowin usznych oraz w obrębie skóry owłosionej głowy, otarcia naskórka okolicy łuku prawego brwiowego linijne długości około 2 cm, podbiegnięcia krwawego powierzchni grzbietowej dłoni pomiędzy I a II kością śródreżca, stłuczenia klatki piersiowej, bolesność bez wyraźnych śladów obrażeń, które naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządów jej ciała na czas poniżej siedmiu dni, przy czym czynu tego dokonał przed upływem pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, to jest popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności sąd meriti zaliczył L. Z. okres tymczasowego aresztowania od dnia 2 kwietnia 2013r. do dnia 18 września 2013r., a na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec w/wym. środki karne w postaci: a) zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną L. Z.; b) zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej L. Z.; c) nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną L. Z., położonego w M. 2/1, [...] S., nie określając jednocześnie czasu na jaki orzeczono poszczególne środki karne, o których mowa powyżej.

Od wyroku sądu rejonowego apelację w ustawowym terminie wniósł obrońca L. Z., zarzucając mu:

- 1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 4 k.p.k. i art. 192§2 k.p.k., poprzez nieuwzględnienie wniosku obrońcy o przesłuchanie pokrzywdzonej w obecności biegłego psychologa, mimo istniejących wątpliwości co do jej stanu psychicznego,

rozwoju umysłowego oraz zdolności postrzegania lub odtwarzania przez nią postrzeżeń;

- 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść wyroku przez ustalenie, w oparciu o nieprawidłową ocenę materiału dowodowego, zwłaszcza przyjęciu za wiarygodne zeznań pokrzywdzonej oraz świadków M. W. i P. W., przy jednoczesnym zdeprecjonowaniu wyjaśnień L. Z., przyjęciu winy i skazaniu go za czyn z art. 207§ 1 k.k., w zw. z art. 64§1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego nie dawała podstaw do takiego rozstrzygnięcia;
- 3) rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec L. Z. kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności polegającą na jej nadmiernej surowości, z uwagi na jej wymiar oraz poprzez niezastosowanie instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania.

W konkluzji apelacji obrońca L. Z. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie w/wym. od przypisanego mu czynu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania, albo o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i orzeczenie kary w mniejszym wymiarze z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

W wyniku rozpoznanej apelacji Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 7 stycznia 2014r. wydanym w sprawie ... 1128/13, działając na korzyść skazanego, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż na podstawie art. 43§1 k.k. i art. 41a§1 k.k. okresy środków karnych w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną oraz zakazu zbliżania się do niej określił na 1 rok, jednocześnie uzupełniając treść zakazu zbliżania się L. Z. do pokrzywdzonej, poprzez przyjęcie, iż zakaz ten obejmuje odległość nie mniejszą niż 100 m.

Od wyroku sądu odwoławczego kasację na korzyść skazanego L. Z., w zakresie środka karnego w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną wniósł Prokurator Okręgowy w O., zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu art. 440 k.p.k. w zw. z art. 433§1 k.p.k., poprzez zaakceptowanie orzeczonego przez sąd rejonowy z obrazą przepisów prawa

materialnego, to jest art. 43 §1 k.k. w zw. z art. 39 pkt.2e k.k. środka karnego w postaci nakazu opuszczenia przez L. Z. lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną, bez podania okresu obowiązywania tego środka, podczas gdy wskazane przepisy przewidują możliwość jego orzeczenia na okres od roku do 10 lat, co w ostatecznym efekcie spowodowało, że uchybienie zawarte w wyroku sądu I instancji zostało przetransponowane do wydanego przez sąd odwoławczy orzeczenia, czyniąc je tym samym równie wadliwym i rażąco niesprawiedliwym, jak zaskarżony apelacją wyrok Sądu Rejonowego w B.

W konkluzji autor kasacji wnosił o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. w części utrzymującej w mocy orzeczenie środka karnego w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną, bez wskazania okresu jego obowiązywania i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Okręgowego w O. okazała się zasadna i w rezultacie skutkować musiała uchyleniem zaskarżonego wyroku w części dotyczącej utrzymania w mocy orzeczenia o środku karnym nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego przez skazanego wspólnie z pokrzywdzoną i sprawę w tym zakresie należało przekazać Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pierwszej kolejności kilka słów komentarza poświęcić należy kwestii dotyczącej wywiedzenia kasacji przez prokuratora będącego tą stroną, która nie wносиła apelacji (zobacz przepis art. 520§2 k.p.k.). Podkreślić trzeba jednak, iż w sytuacji, gdy prokurator apelacji nie wnosił, a złożył ją sam oskarżony lub jego obrońca, prokurator ma uprawnienie do wniesienia kasacji na jego korzyść, gdyż uprawnienie takie przysługuje samemu oskarżonemu, a zatem tej stronie procesu, w interesie której prokurator może działać (art. 425§3 zd. 2 i § 4 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2001r., wydanym w sprawie V KKN 216/01 (OSNKW 2001r., z. 11-12, poz. 98). Pogląd, o którym mowa powyżej spotkał się także z aprobatą w doktrynie (W. Grzeszczyk, Glosa do wyroku SN z dnia 6 września 2001r., V KKN 216/01, OSP 2002r., nr 3, poz. 44). Odnosząc się natomiast do kierunku zaskarżenia, podnieść

należy, iż **domaganie się określenia czasu trwania środka karnego w minimalnej wysokości (1 rok), w sytuacji gdy w wyroku okres obowiązywania tego środka nie został wcale określony (co do okresów obowiązywania środków karnych zobacz art. 43§1 k.k., art. 42§4 k.k.), jest zgodne z kierunkiem zaskarżenia (na korzyść skazanego), albowiem brak określenia w wyroku czasu trwania środka karnego sprawia, iż środek ten obowiązuje bez żadnych ograniczeń czasowych.**

Środek karny w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, zgodnie z treścią przepisu art. 43§1 k.k., orzeka się w latach, od roku do lat 10. Nie ulega zatem wątpliwości, iż obowiązkiem sądu było określenie czasu obowiązywania przedmiotowego nakazu, którego nie da się określić, jak trafnie dostrzegł to autor kasacji wykorzystując możliwość jaką daje art. 13§1 k.k.w. i wynikająca z art. 5§2 k.p.k. zasada in dubio pro reo (por. wyrok SN z dnia 14 listopada 2008r., V KK 256/08, OSNwSK 2008r., poz. 2298).

Sąd odwoławczy wydając orzeczenie reformatoryjne, nie określił okresu obowiązywania środka karnego w postaci nakazu opuszczenia przez skazanego lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną, czym rażąco naruszył art. 440 k.p.k. w zw. z art. 433§1 k.p.k., a także przepis art. 43§1 k.k. w zw. z art. 39 pkt 2e k.k., co w efekcie miało wpływ na treść wyroku. W tym stanie rzeczy zasadny jest wniosek kasacji o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. w części utrzymującej w mocy orzeczenie środka karnego w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego przez skazanego wspólnie z pokrzywdzoną i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w/wym. sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.